

**Vereniging Samenwerkende Organisaties voor Pensioenbelangen VSOP
(BPPoI / KVEO / NBP / VGSchiphol / VGNHTV / VNoL)**

Secretariaat VSOP
Willem Alexanderstraat 140
8862 MK Harlingen

KvK 58243860

Contact:
t 0517 750 247
e secretaris@vsopensoenbelangen.nl

Graag brengt de VSOP – een samenwerkingsverband van belangenverenigingen van de niet bij enig vakorganisatie aangesloten overheidspensioengerechtigden – in reactie op de uitnodiging tot consultatie via internet op de Wet invoering reële ambitieovereenkomst het volgende onder uw aandacht:

De VSOP onderschrijft in belangrijke mate de reeds ingediende reactie van de Vereniging van Nederlandse oud-Loodsen VNoL als beroepspensioenfonds, maar brengt daarnaast graag een eigen, meer uit een oogpunt van vooral pensioengerechtigden en bedrijfstakpensioenfonds geschreven, reactie.

De VSOP betreurt het dat wederom in het kader van de hervorming van het pensioenstelsel getracht wordt een deelwetgeving tot stand te brengen zonder dat er ook maar enig zicht is op het beoogde eindresultaat van de totale hervorming. Vlak voor het begin van het zomerreces 2013 deelde het kabinet in dat kader zelfs mee het intern nog niet eens te zijn over dat beoogde eindresultaat. Aan het hanteren van de systematiek van deelwetgeving kleven grote gevaren. Ten gevolge van het voortschrijdend inzicht zullen op het tijdstip van het bereiken van het eindpunt van de hervormingen sommige stukken deelwetgeving de afronding juist blijken te belemmeren en zelfs te kunnen beletten. Het pensioenstelsel – toch het bijna beste van de wereld! – is in zijn huidige vorm in de loop van vele jaren tot stand gebracht en het wijzigen van onderdelen, zonder duidelijk zicht op een eindplaatje, doet onrecht aan de zorgvuldigheid waarmee de wetgever en sociale partners in het verleden om zijn gegaan met de in het huidige stelsel verankerde pensioenbelangen van Nederland.

De VSOP is tegen de voortdurende tijdsdruk die het kabinet probeert uit te oefenen bij de hervorming van het pensioenstelsel en dus ook weer bij de totstandkoming van deze deelwetgeving. Het kan haast niet anders of deze tijdsdruk leidt tot onzorgvuldigheid bij de behandeling van de benodigde wetsvoorstellen in de Kamers der Staten Generaal. Dat maakt dan weer reparaties van wetgeving in een later stadium noodzakelijk. Niet alleen een vertraging in het tot stand komen van de beoogde hervormingen maar ook meer kans op het risico van nodeloze en financiële problemen gedurende het uitvoeringsproces. Die financiële problemen zullen bijna zeker negatieve gevolgen hebben, die uiteraard op de deelnemers en pensioengerechtigden verhaald zullen gaan worden.

Het bevreemdt de VSOP dat het kabinet zelfs de uitkomsten van het onderzoek van het door haar ingestelde pilotproject niet afwacht. De voorlopige uitkomsten - voor zover bekend – laten nu al zien dat er nog veel voetangels en klemmen aanwezig zijn in het traject van het realiseren van het reële contract. Dat betekent onder meer dat niet alleen nader onderzoek noodzakelijk is, maar ook of de invoering op de beoogde datum wel haalbaar is. Ook de juridische kant van het realiseren wordt op gevaarlijk wijze te lichtvaardig in het wetsvoorstel

opgenomen. Vooral de redenering om te komen tot een collectief invaren geeft voer aan een verwerpelijke vorm van machtsdenken en het voorbijgaan aan de in de Grondwet verankerde rechten tot bescherming van de individuele Nederlander.

De VSOP betreurt het dat het kabinet wederom teveel nadruk legt op het realiseren van de door haar beoogde doelstelling voortvloeiende uit het met de sociale partners gesloten Pensioenakkoord en Sociaalakkoord. Hiermee wordt voorbijgegaan aan het feit dat nu al is gebleken dat veel anderen – en daar bevinden zich personen met kennis en gezag onder - van mening zijn dat de beoogde doelstelling, namelijk een zo zeker en waardevast mogelijk pensioen, ook met aanpassingen van de huidige structuren haalbaar is. Bovendien wordt uit het oog verloren, dat het gevolg van de invoering van een reëel contract vooral voor de pensioengerechtigden zal betekenen, dat zij bij voortdoring geconfronteerd zullen worden met onzekerheden over hun dagelijks besteedbare inkomen.

De VSOP mist in het wetsvoorstel de gevolgen van de onlangs inwerking getreden Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Een aantal beslissingsbevoegdheden wordt in het wetsvoorstel toegekend aan pensioenfondsbesturen, terwijl de huidige besturen – laat staan de deelnemers en pensioengerechtigden! - nog niet hebben kunnen kiezen voor een eventueel nader uit te werken en in te voeren bestuursmodel voor het pensioenfonds. Over de plaats voor de pensioengerechtigden in dat proces van beslissingen wordt zelfs met geen woord gerept. Het toekennen van beslissingsbevoegdheden aan uitsluitend de sociale partners of afgeleiden daarvan gaat geheel voorbij aan de daadwerkelijke representativiteit van de vakorganisaties als belangenbehartigers. Uit cijfers van het CBS (2011) blijkt namelijk dat slechts 23% van de werkenden en slechts 4,1% van de pensioengerechtigden nog lid is van een vakorganisatie. Daarnaast hebben de pensioengerechtigden geen rechtstreekse band meer met de werkgever omdat zij zijn ontslagen op het moment van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Als gevolg daarvan rijst de vraag of sociale partners wel rechtsgeldige - en dan ook nog collectieve! - besluiten kunnen nemen over de aanspraken en uitkeringen van pensioengerechtigden. Deze toch terecht gestelde vraag kan naar de mening van de VSOP niet anders dan ontkennend worden beantwoord. Daarmee dient het ontbreken in het wetsvoorstel van de geringste vorm van beslissingsbevoegdheid voor de niet bij enig vakorganisatie aangesloten belangenorganisaties van pensioengerechtigden als een onaanvaardbare tekortkoming te worden aangemerkt.

De VSOP stelt verder vast dat in het wetsvoorstel met een aantal beslissingsbevoegdheden onnauwkeurig wordt omgegaan. Een van de gevolgen is dat de pensioenuitvoerders – die contractueel gehouden zijn slechts de pensioenovereenkomsten uit te voeren - teveel zeggenschap krijgen. Vooral in hoofdstuk 7 over het invaren is duidelijk te zien dat de opstellers van het wetsvoorstel de weg kwijt zijn. Daarbij wordt ook nog eens uit het oog verloren dat het slechts de werkgever – en dus niet de sociale partners! - is die uitvoeringsovereenkomsten sluit. Ten gevolge van deze onnauwkeurigheid kan het wetsvoorstel zelfs niet van toepassing worden op alle pensioenfondsen in Nederland.

De VSOP vindt dat in het wetsvoorstel duidelijkheid dient te worden geschapen over de keuze voor de toepassing van het DC en DB principe. Beide principes hebben recht van

bestaan, maar zijn van grote invloed op de toekenning van beslissingsbevoegdheden. Zo zal de medezeggenschap van de werkgever in het bestuur van een pensioenfonds met een DC-regeling duidelijk minder dienen te zijn. De als gevolg van de keuze nadere vaststelling van de premiestabilisatie, kostendekkende premie en pensioenambitie wordt dan niet alleen gemakkelijker, maar geeft de deelnemer meer duidelijkheid met een daaraan verbonden (groeiend) vertrouwen in het pensioenfondsbestuur. Ook de ontbrekende duidelijkheid over het toepassen van premiekortingen en zeker van premierestituties (die kan uitsluitend aan werknemers!) is hierbij ten zeerste gebaat.

De VSOP is bezorgd over de egaliseringsreserve. Uitgangspunt dient te zijn dat het in een fonds gestorte geld het economisch eigendom is van de aanspraak- en pensioengerechtigden. Uit het wetsvoorstel blijkt een te grote vrijblijvendheid en vrijwilligheid tot de vorming van een dergelijke reserve. Onvoldoende wordt aangegeven door wie de egaliseringsreserve wordt gestart, volgens welke regels die wordt opgebouwd en wat er met een eventuele overwaarde bij het bereiken van de fiscale grens van het Witteveen kader dient te geschieden. Vooral het ontbreken van een duidelijke beslissingsbevoegdheid over de egaliseringsreserve is voor de VSOP onaanvaardbaar.

De VSOP mist in het wetsvoorstel niet alleen duidelijkheid over de indexatiemaatstaf, maar ook over de indexatieambitie. Zo is het voortbestaan van het systeem van indexeren op basis van lonen naast dat van indexeren op basis van prijzen onduidelijk. De besturen van de pensioenfondsen kunnen hier niet meer tussen kiezen daar conform het wetsvoorstel de indexatie altijd minimaal de prijsindexatie is. In de haalbaarheidstoets dient deze laatste dus steeds terug te vinden te zijn, ondanks het feit dat de prijsindexatie altijd pas achteraf zal kunnen worden vastgesteld. Een indexatieafslag op grond van de voorspellingen van CPB en het daarop mogelijk volgen van de beleidsstrategie van ECB zou alleen uitgangspunt mogen zijn voor verdere beslissingen (bv door DNB) en niet zondermeer gevolgd dienen te worden. Overigens kan het spreken over een indexatie van altijd 100% geen indexatieambitie zijn, maar is meer een ambitie om de aanspraken en rechten niet te korten en daarvoor een hoger rendement te verkrijgen met meer risico's. Ook over de manier waarop met de nog bestaande inhaalindexatie bij het eventueel invaren moet worden gehandeld wordt om onverklaarbare redenen niets vermeld.

De VSOP is geschokt over het feit dat slechts de voordelen (vier) bij het invaren voor de pensioenuitvoerder (pensioenfonds en werkgever) worden opgesomd en dat nergens duidelijk wordt gemaakt welke de expliciete voordelen voor de deelnemers en pensioengerechtigden zijn en zullen worden. Deze voordelen kunnen en dienen uitsluitend en in de eerste plaats gericht te zijn op de aanspraken en rechten van deze groep. Het gaat hier immers om de individuele rechten op aanspraken en uitkeringen van hun uitgestelde loon!

Volgens de VSOP ademt de gehele Memorie van Toelichting teveel de gewenste macht van het kabinet en de sociale partners op dit dossier. De stelling dat het in het algemeen geldt dat het invaren van de opgebouwde rechten een geschikt en noodzakelijk middel is om de beoogde doelstelling te bereiken is daar een duidelijk bewijs van. Het wetsvoorstel biedt de pensioenuitvoerders de mogelijkheid om – op verzoek van sociale partners – de opgebouwde

rechten collectief in te varen in een gewijzigde pensioenovereenkomst. Als dan een collectieve wijziging van het pensioencontract niet doorwerkt in de rechten van de groep van personen die niet (meer) in dienstbetrekking staan tot de betrokken werkgever (zoals gepensioneerden en gewezen deelnemers) dan belemmert dit het collectief invaren van de opgebouwde rechten. Dit wetsvoorstel neemt deze belemmering weg door klip en klaar te regelen dat een collectieve wijziging doorwerkt in de rechten en aanspraken van bedoelde groep. De laatste zin is een duidelijke uiting van puur machtsdenken en gaat voorbij aan de individuele rechten van personen. Democratie betekent dat de meerderheid beslist maar wel met in achtneming van de belangen van de minderheid. In het wetsvoorstel is het tegenovergestelde het geval.

De VSOP mist in het wetsvoorstel enige wetstechnische zaken. Zo zijn er geen nauwkeurige definities van de nieuw in te voeren begrippen zoals pensioenresultaat, premiekortingsgrens, beleidsdekkingsgraad, financiële schok en nog andere. Deze definities zijn vooral van belang ter voorkoming van juridische geschillen die bijna onvermijdelijk voortvloeien bij de uitvoering van aanspraken en uitkeringen. Vermelding van alle definities in artikel 1 is voor de VSOP vanzelfsprekend. Verder ontbreken bepalingen voor bezwaar- en beroepsprocedures en dat is bij veranderingen in overeenkomsten en bij het nemen van collectieve maatregelen een vorm van onbehoorlijk bestuur. Daarnaast ontbreekt het overgangsrecht. Dit laatste is absoluut noodzakelijk omdat nu nog niet vaststaat welke problemen bij de invoering naar voren zullen komen. Zo zullen de gevolgen van een weg terug en de wijze waarop deze moet worden afgelegd in ter zake dienende bepalingen opgenomen dienen te worden.

Tenslotte wijst de VSOP de in juridisch opzicht gevaarlijke ingreep van het invaren om tot een reële ambitieovereenkomst te komen volledig en nadrukkelijk af. Het huidige nominale contract zal met een aanscherping van het FTK op punten en het invoeren van enkele in het wetsvoorstel genoemde sturingsmechanismen op een eenvoudige wijze kunnen voldoen aan de eisen van het huidige tijdsgewricht en de te verwachten toekomst. Het zichtbaar maken van het beoogde eindresultaat van de hervormingen van het pensioenstelsel alsmede het volledig afronden van het pilotproject zijn daarbij niet alleen noodzakelijk maar ook onmisbaar. Het eindresultaat dient hoe dan ook een structuur te zijn waarbinnen gedurende vele jaren een zo zeker en waardevast mogelijk pensioen kan worden gegarandeerd.

Een afschrift van deze reactie is ter kennisneming aan het bestuur ABP verzonden.

Vereniging Samenwerkende Organisaties voor Pensioenbelangen VSOP
Koen de Maat, secretaris